

Rachel Ruysch (1664-1750)

Ruysch, Rachel, ged. Den Haag 3 juni 1664, stillevenschilderes, zij verhuisde op driejarige leeftijd naar Amsterdam omdat haar vader de opdracht aanvaardde om daar de chirurgijns in de anatomie te gaan onderwijzen. De veertienjarige Rachel specialiceerde zich in het schilderen van dieren en planten, en ze deed dat met zoveel enthousiasme, ijver en vaardigheid, dat ze van haar ouders toestemming kreeg om een opleiding bij een schilder te gaan volgen. Dat was niet uniek, maar wel ongebruikelijk voor een meisje. Zij is in de leer gegaan bij Willem van Aelst, die werd beschouwd als de beste stillevenschilder van Amsterdam. Rachel wordt bijzonder succesvol. Ze ontving grote bedragen voor haar bloemstillevens en in 1699 kreeg ze bij wijze van erkenning het lidmaatschap aangeboden van de 'schildersconfrerie' Pictura in Den Haag. Ze was de eerste vrouw die deze eer te beurt viel. In 1708 kreeg ze zelfs een contract als hofschilderes van de keurvorst van de Palts. Omdat ze inmiddels moeder was van een groot aantal kinderen, vond ze dat ze het zich niet kon veroorloven om in Düsseldorf te gaan wonen, en kreeg daarom vrijstelling van haar "Residenzpflicht". Dat was geen unieke constructie: ook Adriaan van der Werf en Jan Weenix waren tot hofschilder benoemd zonder dat ze zich in Düsseldorf hoefden te vestigen. Rachel Ruysch kreeg een jaargeld toegewezen en hoefde daarvoor alleen jaarlijks een schilderij te leveren voor de collectie van het keurvorstelijk paar, overl. Amsterdam 12 oktober 1750, dochter van Frederick Ruysch, medicus anatoom te Amsterdam, en Maria Post.

Zij huwde Amsterdam 12 augustus 1693 met Juriaan Pool, ged. Amsterdam 17 januari 1666, kunstschilder begr. Amsterdam 11 juli 1749.

Lit.:

- Luuc Kooijmans, *Ruysch, Rachel*, in: *Digitaal Vrouwenlexicon van Nederland*.
- Luuc Kooijmans, De doodskunstenaar. De anatomische lessen van Frederik Ruysch.
- *Nieuw Nederlansch Biografisch Woordenboek, deel 10, blz. 856, 857.*
- Geslacht Ruysch; in *De Navorscher*, jrg. 29, (1879), blz. 178.
- R.E.O. Ekkart, *Nederlandse portretten uit de 17e eeuw*: eigen collectie Museum Boijmans-van Beuningen / Dutch Portraits from the Seventeenth Century: own collection, Rotterdam 1995.

-

Afbeelding:

- Museum Boijmans van Beuningen 1672 (OK)

Vervaardiger:

- Jurriaen Pool (ca. 1715)